

Delodajalske organizacije o dolgotrajni oskrbi: Uvedba dodatnih prispevkov je prezgodnja in nesorazmerna glede na dejanske potrebe sistema

22. 5. 2025

Gospodarska zbornica Slovenije (GZS), Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS), Trgovinska zbornica Slovenije (TZS), Združenje delodajalcev Slovenije (ZDS) in Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS) podpirajo vzpostavitev kakovostnega in dostopnega sistema dolgotrajne oskrbe. A opozarjajo, da je trenutna finančna konstrukcija sistema nejasna, saj ne kaže jasne slike o višini namensko zbranih prispevkov na eni strani, ter porabi teh sredstev po posameznih vrstah storitev na drugi strani. Predlog je pravzaprav brez strokovnih podlag in analiz, zato je resno vprašljiv. Zahtevajo pregledno in strokovno utemeljeno pripravo sistema, ki mora biti finančno vzdržen in pravičen. Delodajalske organizacije predlagajo zamik uveljavitve dodatnih prispevnih stopenj ali njihovo postopno uvajanje glede na realen obseg izvajanja storitev, ter takojšnjo vključitev socialnih partnerjev in strokovnih institucij v pripravo verodostojne finančne ocene.

Dolgotrajna oskrba je ena ključnih pridobitev sodobne družbe, česar se zavedajo tudi reprezentativne delodajalske organizacije. Zato podpirajo njeno nadgradnjo, pričakujejo pa, da bo sistem pregleden, dostopen, finančno vzdržen in pošten. A njena vzpostavitev ter razvoj mora temeljiti na trdnih in realnih osnovah. Nesprejemljivo je, da Ministrstvo za solidarno prihodnost še vedno ni predstavilo verodostojnega finančnega načrta. Delodajalske organizacije poudarjajo, da je vztrajanje pri dodatni enoodstotni prispevni stopnji za zaposlene in za delodajalce brez jasnih strokovnih podlag in izračunov zgolj na podlagi političnih ocen nesprejemljivo. Takšen pristop pri tako pomembni družbeni reformi je nesprejemljiv in ne izkazuje zadostne mere politične in družbene odgovornosti.

Kot poudarjajo reprezentativne delodajalske organizacije, tudi strokovnjaki opozarjajo na pomanjkanje ustreznih kadrovskih in institucionalnih zmogljivosti ter nedorečenost storitev. Zato ponovno pozivajo k preudarnemu pristopu – bodisi z enoletnim zamikom uveljavitve tega namenskega prispevka bodisi z njegovim postopnim uvajanjem.

Trenutno financiranje in prihodnje spremembe

Dolgotrajna oskrba se zdaj financira iz prispevkov ZPIZ (108 milijonov evrov, 2024), ZZZS (218 milijonov evrov, 2024), državnega proračuna, proračunov občin in uporabnikov. Delodajalske organizacije ugotavljajo, da iz zakonodaje ni razvidno, da bi se obstoječa namenska sredstva preusmerila na nov, skupni račun pri ZZZS, kjer naj bi se zbiral tudi nov prispevek za dolgotrajno oskrbo.

Nov prispevek naj bi se začel pobirati 1. julija 2025, a večina storitev se bo začela izvajati šele 1. decembra 2025. Julija se uvajajo le oskrba na domu, e-oskrba ter storitve za krepitev in ohranjanje samostojnosti. Šele decembra sledi doplačilo za institucionalno oskrbo, katere višina subvencije bo v povprečju znašala približno 350 EUR. Ob upoštevanju zadnjih razpoložljivih podatkov SURS o številu okrog 22.000

oskrbovancev, to predstavlja dodaten mesečni strošek v višini 7,7 milijona evrov mesečno oziroma 92 milijonov evrov letno, kar je bistveno manj od pobranih sredstev s prispevkov. Enako se šele s 1. decembrom 2025 uvaja pravica do dnevne dolgotrajne oskrbe ter do denarnega prejemka.

Brez realne ocene stroškov je zbiranje namenskih sredstev neodgovorno

Realnih ocen stroškov za izvajanje zakona ni. Delodajalske organizacije opozarjajo, da ključne odločitve temeljijo na domnevah. Znano je, da naj bi nova prispevna stopnja zajela delodajalce, delojemalce, samozaposlene, kmete, upokojene in druge oblike dela, s čimer naj bi v letu 2026, ko se bo prispevek pobiral celotno leto, skupno zbrali čez 700 milijonov evrov. Če k temu dodamo že obstoječa namenska sredstva (ZPIZ, ZZZS, občine), bo skupaj na voljo več kot 1,3 milijarde evrov. Zbrana količina denarja bi po ocenah delodajalskih organizacij znašala vsaj 400 milijonov več od potrebnega, čemur pritrjujejo podatki SURS-a, ki so v letu 2022 skupne izdatke za dolgotrajno oskrbo ocenili na 854 milijonov evrov. Poudarjajo, da se bo večina storitev uvajala šele konec leta, zato dodatnega prispevka letos ni utemeljeno uvajati.

Reprezentativne delodajalske organizacije zato pozivajo k pripravi realnih izračunov in kalkulacij ob sodelovanju vseh socialnih partnerjev in neodvisnih strokovnjakov. Samo tako bo mogoče realno oceniti, ali so pogoji za izvajanje zakona ustrezni – sicer je še vedno čas za prilagoditve, zamik ali postopno uvajanje obremenitev s tem namenskim prispevkom.

Gospodarska zbornica Slovenije

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije

Trgovinska zbornica Slovenije

Združenje delodajalcev Slovenije

Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije